
Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2022:13y

Diskriminering och uppdraget som präst

Läronämndens yttrande över motionerna 2022:71 och 2022:83

När det gäller villkor för prästvigning i motion 71 avgav läronämnden ett längre yttrande år 2016 (Ln 2016:8y):

I nuläget finns tre villkor för vigning som gäller hela vigningstjänsten, nämligen att kandidaten:

1. är döpt och konfirmerad,
2. tillhör Svenska kyrkan, och
3. har förklarat sig beredd att i alla uppgifter tjänstgöra tillsammans med andra som vigts till uppdrag inom kyrkans vigningstjänst oavsett deras kön.

Samtliga dessa villkor är av för Svenska kyrkan konstitutiv karaktär. Kyrkan och kyrkans enhet konstitueras av evangelieförkunnelsen och sakramentsförvaltningen (Den augsburgska bekännelsen, artiklarna V och VII). Det tredje villkoret tillfördes på grund av att tilliten till giltigheten i Svenska kyrkans sakramentsförvaltning, vigningar och enheten i gudstjänstlivet var hotad. Villkoret klargör att det är nödvändigt att giltigheten i Svenska kyrkans sakramentsförvaltning och vigningstjänst inte är satt i fråga av den som ska vigas till tjänst i Svenska kyrkan.

Motionen 2016:29 föreslår en ny bestämmelse som innebär ett specifikt villkor för vigning till präst. Det villkoret är inte av konstitutiv karaktär. Det ligger tillika i biskopens vigningsansvar att göra en helhetsbedömning av kandidatens lämplighet, eftersom biskopens ansvar är att ”upprätthålla och värna vår kyrkas ordning och främja enheten i Kristus”. (Den svenska kyrkohandboken Del II, 1987)

Läronämnden menar att det strider mot kyrkans ordning att införa villkor av icke-konstitutiv karaktär som begränsar biskopens vigningsansvar.

Mot denna bakgrund bedömer läronämnden att förslaget i motion 2022:71 berör en sådan lärofråga där den särskilda beslutsordningen enligt 11 kap. 18 § kyrkoordningen kan bli tillämplig.

När det gäller motion 2022:83 Obehörigförklaring av präster som diskriminerar, konstaterar läronämnden att användningen av begreppet ”diskriminering” i förslaget inte är i överensstämmelse med den rättsliga bestämningen i diskrimineringslag (2008:567).

Möjligheten att ingripa mot diskriminering i lagens mening och mot nedsättande behandling i en vidare betydelse omfattas av det som redan idag regleras i kyrkoordningen och utövas inom ramen för biskopens och domkapitlets tillsynsansvar (31 kap. 12 § kyrkoordningen):

Domkapitlet får förklara en präst obehörig att utöva kyrkans vignings-tjänst, besluta om provotid för fortsatt behörighet eller tilldela prästen skriftlig erinran, om prästen

[...]

4. genom brottslig gärning, på grund av sitt levnadssätt eller på annat sätt i avsevärd mån har skadat det anseende en präst bör ha.

Läronämnden konstaterar därför att motionens förslag i punkt 1 inte strider mot Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära.

Svenska kyrkan har en ordning som innebär att kyrkoherden har ansvaret för att samkönade par kan vigas inom församlingen eller pastoratet. Detta innebär att arbetet måste organiseras så att inget par ställs i situationen att de möts av en präst som nekar att viga med motiveringen att paret är av samma kön.

Motionens förslag skulle innebära en avsevärd förändring av konkretionsnivån i regleringen av domkapitlets tillsyn över vinningstjänsten. Vid en förändring av denna art ska beaktas vad läronämnden tidigare anfört i Ln 2008:7y:

Domkapitlet har att oväldigt utöva sin tillsynsuppgift och redovisar sin tillsyn genom fattade beslut. En särskild kontroll av hur en specifik tillsynsuppgift utförs skulle innebära en förändring av det ansvar som i vår kyrkotradition ålagts biskop och domkapitel.

Uppsala den 26 augusti 2022

På läronämndens vägnar

Antje Jackelén, ordförande

Cristina Grenholm, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Antje Jackelén, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Martin Modéus, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Mikael Mogren, biskop Fredrik Modéus, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Andreas Holmberg, Marta Axner Ims, Teresa Callewaert, Ninna Edgardh, Eva-Lotta Grantén, Håkan Möller, Jesper Svartvik, Mikael Winnige och Johannes Zeiler.